

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr: KN2025/01024
Vårt dnr: R-2025-31

Malmö den 22 september 2025

REMISSVAR

Kommissionens förslag till ändring av EUs klimatlag och EUs klimatmål för 2040 [(KOM (2025) 524

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Våra medlemmar – landets alla kommuner – ansvarar för att avfall samlas in, återvinns och behandlas på ett hållbart sätt. Det innebär att vi indirekt företräder hela Sveriges befolkning.

Avfall Sverige har också cirka 150 privata företag som associerade medlemmar.

Vi verkar för en hållbar och innovativ avfallshantering där vi samverkar med andra utifrån vårt samhällsansvar. Vår vision är en framtid utan avfall. Därför påverkar, utvecklar och samverkar vi för en framtid där avfall förebyggs, återvinns och ses som en resurs.

1. Sammanfattning

Avfall Sverige stödjer förslaget om ett bindande 2040-mål för EU om minst 90 procents minskning av nettoutsläpp. För att målet ska få verklig effekt krävs rättvisa och långsiktiga villkor som gör det möjligt att genomföra faktiska utsläppsminskningar samt att de största utsläppsdrivande flödena angrips redan vid källan. Plastens klimatpåverkan måste därför flyttas uppströms, till de aktörer som sätter plasten på marknaden.

Genom styrmedel såsom ett utvidgat CBAM, skärpt producentansvar, kvotplikt för återvunnet material och tydliga importregler kan inflödet av fossil plast minska. Detta är avgörande för att minska utsläppen i avfallsledet och för att påskynda utvecklingen mot en cirkulär och giftfri plastanvändning.

Avfallssektorn kommer fortsatt hantera avfall som inte kan, eller bör, återvinnas. Energiåtervinning i kombination med koldioxidavskiljning och -lagring spelar därför en central roll i omställningen. För att denna potential ska realiseras krävs långsiktiga finansieringsmekanismer för investeringar och drift. På detta sätt kan avfallssektorn både säkerställa en hållbar avfallshantering och bidra med permanenta minusutsläpp, samtidigt som det förebyggande uppströmsarbetet gör att plastens klimatpåverkan minskar redan innan avfallet uppstår.

2. Kommentarer

Ett klimatmål för 2040 kräver kraftfullare åtgärder

Ett klimatmål för 2040 innebär att betydligt mer kraftfulla klimatåtgärder än vad som tidigare har planerats måste genomföras. Förutom omfattande utsläppsminskningar krävs en stor mängd negativa utsläpp. Tekniken för detta är redan mogen och redo att skalas upp.

Det största hindret för vår sektor är de höga investerings- och driftkostnaderna. Därför behövs tydliga stöd och styrmedel riktade till investeringar och drift av bio-CCS, för att möjliggöra infångning, transport och lagring av koldioxid. Dessa stödmekanismer måste införas på EU-nivå, inte enbart nationellt, eftersom frånvaron av lika villkor riskerar att bromsa viktiga utsläppsminskningar.

Plastens klimatkostnader måste flyttas uppströms

För att nå målen krävs kraftfulla styrmedel för att hantera plastens klimatpåverkan. CBAM bör utvidgas till att även omfatta plastråvaror och organiska kemikalier.

Producentansvaret måste skärpas så att kostnaderna för fossil plast bärs av de aktörer som sätter plasten på marknaden, snarare än avfalls- och fjärrvärmesektorn eller fjärrvärmekunderna. Energimyndigheten har föreslagit utredning av ett styrmedel som kan ses som ett utökat producentansvar för plast, vilket också ska ge stöd till klimatåtgärder, bland annat CCS och CCU vid energiåtervinning (Energimyndighetens rapport 2023:26 – Styrmedel för CCS och CCU, KN2024/00755). Avfall Sverige anser att det är angeläget att en sådan utredning tillsätts så snart som möjligt.

De största olje- och gasbolagen är också några av världens största plastproducenter och använder plast som en avsättning för fossila råvaror. Detta driver på inflödet av fossilt kol i materialkretsloppet, i strid med klimatomställningen och 2040-målet. Eftersom allt material till slut blir avfall, och materialåtervinning bara är delvis möjlig, återstår energiåtervinning när deponering fasas ut.

Den växande mängden fossil CO₂ som då måste avskiljas hotar den cirkulära omställningen. Därför krävs kraftfulla ekonomiska styrmedel, eller i vissa fall förbud, riktade mot producentledet där inflödet uppstår.

Rättvisa villkor för energiåtervinning inom EU

För att avfallssektorn ska kunna bidra fullt ut till EU:s klimatmål krävs rättvisa villkor. Idag omfattas endast energiåtervinningsanläggningar i Danmark, Sverige och Litauen av EU ETS. Detta innebär att dessa anläggningar tvingas sätta högre mottagningsavgifter än konkurrenterna i andra EU-länder, vilket snedvrider konkurrensen.

För att skapa ekonomiska incitament och lika villkor inom unionen behöver all energiåtervinning omfattas av EU ETS. Endast då kan energiåtervinningen spela sin fulla

roll i klimatomställningen.

Försiktighet med internationella utsläppskrediter

Avfall Sverige vill betona vikten av försiktighet med internationella utsläppskrediter. Dessa har ofta haft bristande miljöintegritet och baserats på åtgärder som ändå skulle ha genomförts, även utan kreditutfärdande.

Att tillåta att 3 procent av EU:s utsläpp kan kompenseras med internationella krediter, utanför unionen, riskerar att leda till tveksamma lösningar som kan vara svåra att verifiera. Givet att basåret är 1990 motsvarar 3 procent av dagens utsläpp i praktiken 30 procent av utsläppen 1990. Endast verifierade, transparenta och permanenta negativa utsläpp bör accepteras. Klimatnyttan måste vara verklig och långsiktig. Fokus ska ligga på faktiska utsläppsminskningar och permanenta minusutsläpp inom EU.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår rådgivare för energiåtervinning Carolina Tufvesson, carolina.tufvesson@avfallsverige.se, eller vår samhällspolitiska rådgivare för EU-frågor, Minna Gillberg, minna.gillberg@avfallsverige.se, tfn. 040-35 66 00.

Med vänlig hälsning
Avfall Sverige

Lars Stiernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd